

Oświadczenie złożone przez senatorów Marię Koc i Andrzeja Pajaka na 62. posiedzeniu Senatu w dniu 9 października 2014 r.

Oświadczenie skierowane do ministra sprawiedliwości Cezarego Grabarczyka, do przewodniczącego Krajowej Rady Sądownictwa Romana Hausera oraz do prokuratora generalnego Andrzeja Seremeta

Szanowny Panie Ministrze! Szanowny Panie Przewodniczący! Szanowny Panie Prokuratorze Generalny!

Coraz częściej do naszych biur senatorskich zwracają się ludzie ze skargami na niewłaściwie, aroganckie, nieraz histeryczne zachowania sędziów i prokuratorów, na ich wypowiedzi ujawniające brak równowagi psychicznej niektórych osób wykonujących te zawody. Ludzie mający kontakt z sędziami czy prokuratorami skarżą się na krzyki na sali sądowej (znany z mediów jest przypadek wykrzykiwania sędziego na stronę postępowania, mający miejsce w Sądzie Rejonowym w Szczecinie).

Autorom oświadczenia znane są inne podobne zachowania, na przykład sędziego, który wykrzykiwał, że na sali sądowej jest bogiem, czy innego sędziego, który dawał do zrozumienia stronie, iż wydał niekorzystny dla niej wyrok z powodu zbyt głośnego trzaśnięcia drzwiami do sali rozpraw. Z kolei w stosunku do prokuratorów pojawiają się skargi, że niektórzy z nich nie potrafią zachować się właściwie wobec osób dotkniętych nieszczęściem, na przykład śmiercią kogoś bliskiego, nie okazują takim osobom współczucia, niekiedy traktują takie osoby w sposób arogancki i pogardliwy.

Oczywiście większość tych zachowań jest trudna do udowodnienia, nie są one udokumentowane nagraniami czy obiektywnymi dowodami, ale z drugiej strony trudno przypuszczać, by tego rodzaju skargi były wyłącznie wytworem wyobraźni osób takie skargi podnoszących.

Mamy w związku z tym pytania do Ministra Sprawiedliwości i Przewodniczącego Krajowej Rady Sądownictwa w odniesieniu do sędziów, oraz do Prokuratora Generalnego co do prokuratorów, dotyczące następujących kwestii.

Po pierwsze, czy w procedurze naboru kandydatów do zawodu sędziego i zawodu prokuratora brana jest w jakikolwiek sposób pod uwagę kwestia posiadania przed kandydatów do tych funkcji niezbędnych cech psychicznych, gwarantujących właściwe wykonywanie tych zawodów najwyższego zaufania publicznego? Czy bada się w jakikolwiek sposób na przykład takie okoliczności, czy kandydat do zawodu sędziego (prokuratora) nie wykazuje negatywnych cech osobowości, agresywnego usposobienia, poczucia wyższości nad innymi ludźmi, braku szacunku dla innych ludzi?

Nie musimy dodawać, że tego rodzaju cechy, jeśli występują, utrudniają czy wręcz uniemożliwiają rzetelne i obiektywne wykonywanie funkcji sędziego lub prokuratora.

Nadmieniamy, że badanie predyspozycji psychicznych stosowane jest w wielu zawodach, m.in. w trakcie naboru do zawodu policjanta, nic nam jednak nie wiadomo, aby tego rodzaju badania były wykonywane w odniesieniu do przyszłych sędziów lub prokuratorów. Zwracamy się do adresatów oświadczenia o informacje i refleksje w tej sprawie.

Wydaje się, że szczególnie potrzeba takich badań występuje w odniesieniu do sędziów rodzinnych, mających kontakt z dziećmi, gdzie osobowość sędziego, jego cechy psychiczne, jego wrażliwość na sprawy dziecka mogą mieć szczególne znaczenie.

Po drugie, czy adresaci oświadczenia nie uważają, że wszelkie rozprawy sądowe powinny być utrwalane zapisem dźwiękowym oraz że powinno być zasadą dopuszczenie do nagrywania przebiegu jawnych rozpraw sądowych przez każdego, kto z jakichś powodów chce takie nagranie wykonać? Nagrywanie przebiegu rozpraw mogłoby wpływać dyscyplinująco na uczestników postępowania, a także stanowić dowód w razie rozpatrywania skarg na niewłaściwe zachowania sędziów czy prokuratorów. Dziś osoby uczestniczące w rozprawie bardzo często są takiego dowodu pozbawione i w razie skarg na zachowanie sędziów czy prokuratorów stoją na z góry straconej pozycji.

Z poważaniem

Maria Koc
Andrzej Pajak